

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка**

НН Інститут педагогіки і психології

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально- наукового
Інституту педагогіки і психології
проф. С.М. Кондратюк
«28» серпня 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ»**

Галузь знань **05 Соціальні та поведінкові
науки**

Спеціальність **053 «Психологія»**

Освітня-програма **Практична психологія**
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією НН
Інституту педагогіки і психології
«28» серпня 2020 р.

Голова к. психол. н., доц. Тарасова Т.Б.
(ПІБ, науковий ступінь, вч. звання)

Суми – 2020

Розробники:

1. **Щербакова Ірина Миколаївна**, к. філософ. н., доцент, доцент кафедри психології

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри психології

Протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

Кузікова С. Б. д. психол. н., професор
ПІБ, науковий ступінь, вчене звання

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
2-й		2-й	
Семестр			
3-й		3-й	
Лекції			
12 год.		2 год.	
Практичні			
12 год.		4 год.	
Консультації			
4 год.		2 год.	
Самостійна робота			
62 год.		82 год.	
Індивідуальні завдання (ІНДЗ) –			
Вид контролю: екзамен			
Загальна кількість годин – 90			

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчального курсу «Історія психології» є вивчення історичного розвитку психологічних знань у різних країнах, їх специфіки, зв'язку з суспільно-історичними умовами і станом духовного життя, культурою. Соціокультурний контекст розвитку психологічних знань розкриває дієву роль психології у вирішенні соціально значущих проблем у різних сферах суспільного життя (вихованні, навчанні, етиці відносин між людьми тощо). Тим самим освоєння минулого в контексті курсу «Історія психології» націлене на виховання у студентів відповідального ставлення до майбутньої професійної діяльності

Завдання вивчення дисципліни. Методичні: визначити основні методологічні принципи, на яких будуються наукові теорії; довести існування історично-культурної спадкоємності в постановці та вирішенні основних питань пізнання психічного; усвідомлення теоретико-методологічного потенціалу історії психології. **Пізнавальні:** розширення базових знань у галузі психології та її пізнання за рахунок розкриття хронології наукового життя певних історичних епох, розкриття основних етапів становлення психологічного знання; аналіз основних напрямів та шкіл дослідження психіки: структуралізму, функціоналізму, біхевіоризму, гештальтпсихології, психоаналізу, гуманістичної психології, когнітивної психології та ін.; ознайомлення, із внеском провідних вітчизняних і зарубіжних вчених у розвиток психологічної науки у різні історичні епохи; визначення історичних та культурних умов формування психології як науки, її взаємозв'язок з іншими науками.

Практичні: визначення послідовності етапів розвитку психології, передумов, предтечій, взаємозв'язків психологічних ідей, теорій, напрямів, шкіл; проведення порівняльного аналізу основних теоретичних положень відповідно до парадигм провідних психологічних напрямів та шкіл та визначення їх впливу на формування сучасної психологічної теорії й практики.

Вирішення цих завдань забезпечить формування у студентів комплексу компетенцій. У відповідності до освітньо-професійної програми це:

Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Ø загальні компетентності:

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та

закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Ø спеціальні компетентності:

СК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК 2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК 4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою вивчення навчальної дисципліни «Історія психології» є вивчення навчальних дисциплін «Загальна психологія», «Філософія», «Історія та культура України», «Соціальна психологія з практикумом».

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Програмні результати навчання навчальної дисципліни	
Після успішного вивчення навчальної дисципліни студент зможе:	
ПР 2.	Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
ПР 3.	Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
ПР 10.	Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
ПР 13.	Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
ПР 15.	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

РН 1. Пошук, аналіз, синтез необхідної інформації із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Аналіз психічних явищ на основі вільного володіння категоріальним апаратом психології й філософії. Розкриття змісту основних філософських й психологічних категорій та принципів. Розуміння філософсько-епістемологічного, загальнонаукового, конкретно-наукового рівнів професійного

методологування. Пояснювання розбіжності у трактуванні змісту наукових категорій в залежності від приналежності науковця до певної наукової школи (напрямку), способу методологування. Визначення основних методологічних принципів дослідження психічних явищ в межах різних філософських підходів та концепцій.

РН 2. Знання й дотримання загально-філософських, психологічних принципів та вимог проведення наукового дослідження. Фіксування психологічних думок та уявлень за допомогою відповідних дослідницьких методів. Розуміння специфіки світоглядно-методологічного спрямування сучасних зарубіжних й вітчизняних психологічних шкіл, напрямів, течій, концепцій та продукування їх здобутків у вирішення проблемної ситуації. Розуміння основних психотехнологій розв'язання проблемної ситуації. Доступна й аргументована презентація результатів досліджень (у писемній та усній формах). Цілісний аналіз отриманих результатів та їх апробація (участь у дискусіях; презентація результатів у наукових публікаціях).

РН 3. Встановлення основних логічних та історичних зв'язків між теорією та практикою в межах наукової парадигми дослідження конкретної проблемної ситуації. Генерування наукових гіпотез, які можуть пояснити конкретну проблемну ситуацію. Планування консультативної роботи із дотриманням норм закону, етичних принципів, загальнолюдських цінностей. Продукування альтернативних рішень конкретних проблемних ситуацій на основі дотримання нормативно законодавчих й етичних правил надання психологічної допомоги.

РН 4. Пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації, її оцінювання за критеріями адекватності. Об'єктивне професійне мислення. Неупереджена інтерпретація текстів певного історіографічного і джерелознавчого тлумачення. Аргументація своєї думки. Взаємодія, комунікація на основі толерантного ставлення до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

РН 5. Відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. Відповідальне застосування психологічних знань в умовах професійної діяльності.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А	Повні й змістовні (без помилок) відповіді на всі теоретичні питання курсу. Студент демонструє знання теоретичного матеріалу, розуміє його, знає джерельну базу, демонструє знання наукової літератури минулого й сучасності, добре володіє категоріальним апаратом психології, оперує біографічно-бібліографічною інформацією. Відповіді на додаткові запитання чіткі, правильні. Практичні та самостійні завдання виконано в повному обсязі. Усний та письмовий матеріал, викладено логічно, послідовно, без помилок, Письмові відповіді змістовні, оформлені відповідно до вимог. Студент вільно формулює висновки та узагальнення, самостійно застосовує знання в конкретних ситуаціях вирішення консультативних проблем.
В	Надається достатньо повна і змістова відповідь на всі запитання курсу. Студент демонструє знання на високому теоретичному рівні розуміння матеріалу, ознайомлений з основною науковою літературою з історії психології. Відповіді на додаткові питання загалом вірні. Наявні несуттєві та незначні помилки у виконанні запропонованих завдань.
С	Матеріал викладається логічно, послідовно. Студент не достатньо володіє термінологічним апаратом історії психології. У роботі зі складання письмових відповідей або оформлення есе є незначні помилки, відповіді не достатньо аргументовані.
Д	Відповіді на теоретичні питання курсу викладені уривчасто, знання основних тем є поверховим. Відповіді на додаткові (усні) або письмові питання не завжди правильні, формальні та поверхові. Не дотримано вимог щодо змісту та оформлення завдань з практичних занять. Завдання виконано у повному обсязі, проте наявні суттєві помилки та недоліки. Письмові відповіді мають суттєві зауваження, оформлені не за вимогами.
Е	Теоретичні питання розкрито не повністю. Студент знає і розуміє тільки основний матеріал, який викладає спрощено і неповно, припускається окремих суттєвих помилок. При відповідях на запитання щодо опанування програми курсу «Історія психології» студент почувається невпевнено, збивається, припускається помилок, не має потрібних (конкретних) знань. Студент не орієнтується у біографічно-бібліографічній базі курсу. Письмові відповіді мають суттєві недоліки, оформлені не за вимогами, відсутні посилання на літературу.
FХ	Студент надає відповіді із суттєвими помилками, демонструє поверхове знання і розуміння основного матеріалу, спрощено і

	непослідовно та механічно викладає матеріал з допущенням істотних помилок. Студент погано володіє науково-категоріальним апаратом курсу. Студент погано орієнтується в біографічно-бібліографічній інформації курсу. Письмові відповіді студента не змістовні, поверхові, не відповідають вимогам оформлення, мають суттєві зауваження щодо їх змісту.
F	Студент не може дати задовільних відповідей, припускається грубих помилок або характер відповідей дає підставу стверджувати, що особа неправильно розуміє зміст матеріалу. Студент не володіє науково-категоріальним апаратом курсу. Студент не орієнтується у біографічно-бібліографічній інформації курсу. Письмові відповіді не відповідають вимогам, мають ознаки явної компіляції, або є дублікатом відповіді іншого студента. Курс не опановано. Студенту рекомендоване повторне проходження курсу «Історія психології».

Розподіл балів, які отримують студенти

Розділ															Разом	Всього
Р. 1		Р. 2		Р. 3		Р. 4						Р. 5				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15		
Поточний контроль																
2 б.	2 б.	2 б.	2 б.	2 б.	2 б.	2 б.	2 б.	2 б.	2 б.	2 б.	2 б.	2 б.	2 б.	2 б.	30 б.	
ПТК 1 б.	ПТК 3 б.		ПТК 2 б.		ПТК 7 б.						ПТК 2 б.		15 б.	45 б.		
Контроль самостійної роботи																
4 б.	4 б.		4 б.		4 б.						4 б.					
«КП / АП» – 2 б. «ОП» – 1 б. «ББК» – 1 б.			«КП / АП» – 2 б. «ОП» – 1 б. «ББК» – 1 б.						«КП / АП» – 2 б. «ОП» – 1 б. «ББК» – 1 б.		20 б.	30 б.				
Реферат за темами Р. 1-5 (на вибір)															10 б.	
Підсумковий контроль (у формі екзамену)																
Підсумковий тестовий контроль за розділами курсу (екзаменаційне тестування)															25 б.	25 б.
Всього:															100 б.	

де: Т.1, Т.2 ... Т.15 – теми розділів; «ПТК» – поточний тестовий контроль; «КП» – конспект першоджерел; «АП» – анотація першоджерел; «ОП» – основні поняття (словник); «ББК» – біографічно-бібліографічний конспект.

Згідно з «Положенням про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка» №178 від 27 квітня 2020 р. Perezарухування результатів навчання здобутих шляхом

неформальної та/або інформальної освіти, що за тематикою, обсягом і змістом відповідають дисципліні можливо в обсязі 20 балів.

Шкала оцінювання : національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C	задовільно	
64–73	D		
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний та підсумковий контроль проводяться відповідно до вимог Положення «Про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу», затвердженого вченою Радою СумДПУ імені А.С. Макаренка (протокол №7 від 23.02.2015).

Для поточного контролю знань, вмінь та навичок студентів використовуються: усне й письмове опитування; самоаналіз відповідей та виконання завдань; поточні контрольні завдання, а саме біографічно-бібліографічні таблиці, тестові завдання, завдання для перевірки роботи з першоджерелами, словниками та біографічними довідниками.; перевірка і оцінка практичних завдань для самостійної роботи (конспектування першоджерел; анотації першоджерел; конспектування основних понять курсу «Історія психології»); обговорення виконаних практичних завдань для самостійної роботи; підготовка, презентація, захист дослідницької роботи (есе за вільно обраною темою); поточне тестування в декілька спроб за розділами курсу.

Семестровий контроль – **екзамен**.

Для підсумкового контролю знань у формі екзамену використовується підсумкове одноразове тестування за курсом.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ I. ПРЕДМЕТ ІСТОРІЇ ПСИХОЛОГІЇ, ІСТОРИЧНИЙ ШЛЯХ ЗАРОДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДУМКИ

Тема № 1. ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ: ПРЕДМЕТ, МЕТОДОЛОГІЯ, ЕТАПИ РОЗВИТКУ

Предмет історії психології. Закономірності формування і вдосконалення предмета психології. Функції історії психології, її роль в розвитку знань. Психологічна наука, її предмет. Теоретичні та емпіричні знання. Принципи періодизації історії психології. Періодизація історії психології. Методологія історії психології. Історія методології. Методологічні принципи та методи, що використовуються в історії психології. Джерельна база історії психології. Специфіка історико-психологічних досліджень: організація, методи аналізу, методи інтерпретації в історико-психологічних дослідженнях. Логіка розвитку науки. Основні аспекти наукової діяльності. Спілкування – координата науки як діяльності. Особистість ученого. Сучасний стан психологічної науки. Проблеми сучасної теорії і методології.

Розділ II. ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ В СТАРОДАВНЬОМУ ТА СЕРЕДНЬОВІЧНОМУ СВІТІ

Тема № 2. ПСИХОЛОГІЯ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ

Зародження поглядів про душу в рамках міфологічних і релігійних поглядів. Етико-філософські проблеми культур стародавніх Шумер і Аккад. Психологічні погляди в стародавньому Єгипті та Вавилоні (перші уявлення душу та потойбічне життя). Особливості Вавилонської філософсько-психологічної думки. Уявлення єгиптян про душу («книги мертвих»).

Розвиток основних напрямків психічних і анатоμο-фізіологічних пошуків у країнах Стародавнього Сходу. Психологічні погляди в Стародавній Індії. Тлумачення душі і свідомості в буддизмі і джайнізмі (проблема самосвідомості). Психологічні аспекти вчень, філософських шкіл в Стародавній Індії (йога, веданта, міманса, н'яя, вайшешика). Медитаційні практики йоги. Онтологія міманси. Способи визволення душі від законів карми і сансари у вченні Сіддхартхи Гаутама.

Стародавній Китай: своєрідність трактування душі, особистості і її морального розвитку у стародавніх трактатах: «Іцзин» («Книга змін»), «Шицзін» («Книга пісень»), «Шуцзін» («Книга історії»). Психологічні настанови конфуціанства, даосизму, маоїзму, легізму. Філософія моралі

Кун Фу-Цзи. Учення Лао-цзи. Вплив психологічних поглядів представників філософських шкіл Індії та Китаю на розвиток психології.

Тема № 3. ПСИХОЛОГІЯ АНТИЧНОСТІ, ЇЇ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК

Загальний нарис розвитку античної психологічної думки. Погляди древніх греків на природу психічного (грецька міфологія). Міф про Психею (Апулій Люцій). Натурфілософія і панпсихізм. Анімізм; гілозоїзм.

Досократівська психологічна думка, її специфіка. Мілетська філософська школа (Фалес, Анаксимандр, Анаксимен про природу душі). Теорія Геракліта (душа – псюхе як іскра Логоса). Психологічні ідеї філософії Демокріта (душа як джерело активності тіла). Зміна уявлень про душу: Піфагорійський союз (Піфагор), Елейська філософська школа (Парменід, Зенон). Суб'єктивізм античної психософії (Протогор). Психологічні погляди античних лікарів. Гуморальна психологія Гіппократа. Основні положення теорій Алкменона та Анаксагора.

Особливості психософії класичного періоду Античності. Моральна психологія Сократа. Майєвтика як метод розвитку інтелекту. Платон про конфліктну природу душі. Внесок Арістотеля в розвиток психології (душа як предмет наукового пізнання).

Психологічні погляди епохи еллінізму. Психологічні доктрини стоїків (Зенон), епікурейців (Епікур), скептиків (Піррон), кініків (Антісфен), кіпренської школи гедонізму (Арістіпп). Основні положення вчень про душу в період пізнього еллінізму: Гален, Філон, Плотін, Августин. Волюнтаризм Августина (перехід до сакральної психософії).

Психологічні ідеї Римської республіки (Тіт Лукрецій Кар, Вергілій, Сенека, Епіктет, Марк Аврелій). Висновки щодо розвитку античної психологічної думки: основні надбання та внески.

Тема № 4. ПСИХОЛОГІЧНІ ВЧЕННЯ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ

Хронологічні межі епохи Середньовіччя (medium aevum). Характеристика основних етапів розвитку філософії Середньовіччя: апологетики, патристики і схоластики. Розвиток психологічних ідей в арабо-язичній науці. Дослідження Ібн-Сіна, Ібн-аль-Хайсама, Ібн-Рошда. Принципи структурування людської душі у філософських творах Ібн-Сіна. Аверроїзм Ібн-Рошда. Експериментальний підхід дослідження будові людського тіла (Ібн аль-Хасан).

Психологія Середньовічної Європи. Вплив патристики і схоластики на розв'язання проблеми душі, пізнання та свободи волі. Патристика: проблема душі, пізнання, свобода волі (Тертуліан, Григорій Нисський, Н. Ефеський та інші). Вплив схоластики на розвиток психологічного знання. С. Боецій. Психологія і теологія. Ф. Аквінський. Томізм і номіналізм. Р. Бекон – ідея дослідного пізнання душі. Боротьба номіналізму і реалізму.

Проблема душі і розвитку особистості у П. Абеяра та А. Августина. В. Оккам.

Психологічні погляди епохи Відродження. Дослідницький характер психології Відродження. Питання безсмертя душі. П. Помпонаці. Відродження скептицизму. М. Монтень. Філософія і психологія релігії. Е. Роттердамський. Песимізм та ірраціоналізм. М. Лютер. Створення товариства природодослідників. Б. Телезіо. Психологія політики. Н. Макіавеллі. Вивчення пізнавальних можливостей людини Л. да Вінчі. Вчення про світ і душу Н. Кузанського. Гілозоїзм Дж. Бруно.

Емпіричний напрямок психології в Іспанії. Х.Л. Вівес, Х. Уарте, Г. Перейра. Психологічні аспекти освіти і розвитку дітей у середньовіччі та епоху Відродження. Е. Роттердамський, Х.Л. Вівес, Р. Бекон, Я.А. Каменський. Реалізм і неоплатонізм. М. Коперник. Вчення Г. Галілея.

Розділ III. ПСИХОЛОГІЯ ЕПОХИ ПРОСВІТНИЦТВА І НОВОГО ЧАСУ

Тема № 5. ПСИХОЛОГІЧНІ ВЧЕННЯ XVII ст.

Характеристика психологічних вчень XVII сторіччя. Психологія як наука про свідомість. Монадологія і філософія І. Ньютона. Емпірична методологія та індуктивна логіка. Ф. Бекон. Дуалізм поглядів Р. Декарта (раціоналізм і дедукція як основні методи пізнання душі).

Постдекартівська полеміка про природу людини і душі. Вчення про рефлекси і сенсорно-асоціативні процеси. Б. Спіноза. Метафізика монізму. Епіфеноменалізм. Емпіричні положення Т. Гоббса.

Закладання основ емпіричної психології. Критичний емпіризм. Д. Локк (обґрунтування принципу сенсуалізму; дослідження асоціацій, уведення в науковий обіг терміна «асоціація ідей»). Метафізика плюралізму. Монадологія. Г.-В. Лейбниц (монадологія і теорія несвідомого). Результати розвитку психології у XVII ст.

Тема № 6. ПСИХОЛОГІЧНІ ІДЕЇ ЕПОХИ ПРОСВІТНИЦТВА (РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЇ у VIII ст.)

Сенсуалізм. Асоціативна психологія і психологія здібностей. Гносеологія номенологізму. Дж. Берклі (радикальний емпіризм). Поширення принципу асоціацій. Д. Юм (прагматизм). Розвиток асоціанізму. Д. Гартлі – засновник асоціанізму. Д. Прістлі.

Психологічні погляди німецьких філософів: Х. Вольф, І. Кант, І.Г. Фіхте, Ф. В. Шеллінг, Г. В.-Ф. Гегель, Л. Фейєрбах. Прагматичний антропологізм І. Канта (пояснення психічних елементів з точки зору антропології, антропологічної психології). Принципи феноменологічної психології Г. В.-Ф. Гегеля. Розвиток вчення про нервово-психічні функції.

Матеріалістичний напрямок у французькій психології. Внесок французьких просвітників у розвиток психології: Е.Б. де Кондільяк,

Д. Дідро, П.-Ж. Кабаніс, Ж.О. де Ламетрі, Ж.Ж. Руссо та інші. Руховий принцип пояснення психічного Ж. О. де Ламетрі.

Прогресивні психологічні концепції в США. Зародження ідеї про культурно-історичні закони духовного життя людей. Результати розвитку психології у XVIII ст. Паростки історичного підходу.

Розділ IV. РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЇ ЯК САМОСТІЙНОЇ НАУКИ: ПСИХОЛОГІЯ XIX–XX ст.

Тема № 7. РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЇ У XIX ст.: ПРИРОДНО-НАУКОВІ ПЕРЕДУМОВИ ЗАРОДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЇ ЯК САМОСТІЙНОЇ НАУКИ (РОЗВИТОК ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ)

Характеристика XIX ст. як епохи тріумфу асоціативної психології. Етапи розвитку асоціативної психології. Класичні теорії асоціанізму. Т. Браун. Дж. Мілль.

Причини трансформації асоціативної психології (середина XIX ст.). Теорія ментальної хімії Д.С. Мілля. Еволюційна психологія. Р. Спенсер (засновник еволюційного асоціанізму). Теорія статички і динаміки уявлень Й. Гербарта.

Особливості третього етапу (кінець XIX ст.) розвитку асоціативної психології (Г. Еббінгауз, Й. Мюллер).

Розвиток експериментальної психології. Біологічний детермінізм. Ч. Дарвін. К. Бернар. Зоопсихологія. Розвиток порівняльної психології. Д. Романес. К. Ллойд-Морган. Ж. Леб. Розвиток психофізики, психофізіології, диференціальної психології, психометрії. Е.Г. Вебер («фізіологічна психологія»). Основи психофізики. Г.Т. Фехнер. Дослідження психічних процесів. Ф.К. Дондерс. Основні положення психофізіології. Г.Л. Гельмгольц. Психіка як регулятор поведінки. Е. Пфлюгер.

Тема № 8. РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЇ У XIX ст.: РОЗГАЛУЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ

Соціальна і культурно-історична психологія. «Психологія народів». В. Вундт. Е. Дюркгейм (аналіз колективних уявлень). Розвиток психіатрії. Ж.М. Шарко. Психоневрологія. Т.-А. Рібо. П.М.Ф. Жане. Розвиток психотехніки. Х. Мюнстерберг.

Розвиток експериментальної психології в Європі й Америці наприкінці XIX – початку XX ст. Створення першої експериментальної лабораторії. В. Вундт. Диференціальна психологія. Ф. Гальтон (антропометрична лабораторія). Розвиток тестології. Д.М. Кеттел, А. Біне, Ч. Е. Спірмен, В. Штерн.

Психологія розвитку. Дитяча і педагогічна психологія. Передумови виділення вікової психології в самостійну наукову галузь. Педологія як

наука про дітей. С. Холл. Педагогічна і вікова психологія. Е. Мейман. Е. Клапаред, А. Гезелл, К. Бюлер, Ш. Бюлер, Д. Марко. Етнопсихологія дитинства. М. Мід.

**Тема № 9. РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЇ ДО ПЕРІОДУ ВІДКРИТОЇ КРИЗИ
(60-і рр. ХІХ ст. – 10-і рр. ХХ ст.):
СТРУКТУРАЛІЗМ. ФУНКЦІОНАЛІЗМ**

Передумови методологічної кризи психології. Теоретична боротьба періоду становлення психологія як самостійної науки. Програми створення нової, дослідної психології. Програма В. Вундта. Програма емпіричної психології. Ф. Brentano. Програма побудови психології як науки про поведінку. І.М. Сеченов.

Структуралізм. Вюрцбургська школа структуралізму. Е. Тітченер. Періодизація розвитку структуралізму, його роль в історії психології. Функціоналізм: етапи розвитку. К. Штумпф.

Функціоналізм в американській психології. Ф. Brentano. У. Джеймс. Чикагська школа функціоналізму. Дж. Дьюї. Дж. Р. Енджел, А. Мур, Дж.Г. Керр. Колумбійська школа функціоналізму. Р. Вудвортс. Роль функціоналізму в історії психології.

Французька соціологічна школа. Е. Дюркгейм. Л. Леві-Брюль. Психологічна школа Т. Рібо. Психіка і свідомість у дослідженнях гіпнологів. А. Лебо. Ж. Шарко. Філософія життя. В. Дільтей. Духовно-наукова психологія. Е. Шпрангер.

**Тема № 10. РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЇ ПЕРІОДУ ВІДКРИТОЇ КРИЗИ
(10-і рр. ХХ ст. – сер. 30-х рр. ХХ ст.): БІХЕВІОРИЗМ.
ГЕШТАЛЬТПСИХОЛОГІЯ**

Криза психології. Періодизація кризи у розвитку психології: загальна характеристика етапів кризи. Загальна характеристика зарубіжної психології у період відкритої кризи (поч. 10-х – сер. 30-х рр. ХХ ст.).

Розвиток біхевіоризму. Класичний біхевіоризм. Розуміння психології як науки про поведінку: Дж. Уотсон. Внесок Е. Торндайка у розвиток біхевіоризму. Дослідження У. Хантера, К. Лешлі. Нео-біхевіоризм. Е.Ч. Толмен. К.Л. Халл. Суб'єктивний біхевіоризм. Дж. Міллер. Оперантний біхевіоризм. Б.Ф. Скінер. Нео-нео-біхевіоризм. Соціально-когнітивний біхевіоризм (ХХ ст.). А. Бандура. Д. Роттер.

Предтечі гештальтпсихології. Гештальтизм як психологія цілісності. Гештальт-теорія як реакція проти атомізму традиційної психології. Дослідження М. Вертгеймера. Гештальтистський «тріумвірат»: К. Коффка, В. Келер, К. Левін. Нео-гештальтизм. Психологія мотивації, почуттів, волі, особистості. К. Левін. Роль гештальтпсихології у розвитку психології.

**Тема № 11. РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЇ ПЕРІОДУ ВІДКРИТОЇ КРИЗИ
(10-і – сер. 30-х рр. ХХ ст.): ПСИХОАНАЛІЗ. НЕО-ФРЕЙДИЗМ ХХ ст.**

Психоаналіз (глибинна психологія): предтечі, тенденції розвитку. З. Фрейд: біографія, бібліографія. Розвиток психоаналізу: психоаналіз як теорія особистості; як метод лікування; як психологічна школа. Механіцизм і детермінізм психоаналізу. Роль психоаналізу у розвитку психології.

Нео-фрейдизм: «відступники» від психоаналізу. Індивідуальна психологія й функціональна телеологія. А. Адлер. Аналітична психологія. К.Г. Юнг. Дитячий психоаналіз. А. Фрейд.

Нео-фрейдизм: «послідовники» психоаналізу. Г. Олпорт. Г. Мюррей. Е. Еріксон. Нео-фрейдизм: розвиток психоаналізу у 30-50 рр. ХХ ст. Анатомія невротичної особистості. К. Хорні. Фрейдомарксизм. В. Райх. Психотерапія. О. Ранк.

Модифікація психоаналізу у д./п. ХХ ст. Гуманістичний психоаналіз. Е. Фромм. «Інтерперсональна теорія психіатрії». Г.С. Саллівен. Трансактний аналіз. Е. Берн. Сучасний стан психоаналітичних традицій.

**Тема № 12. РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЇ у ХХ ст.:
ПСИХОЛОГІЧНІ НАПРЯМКИ д./п. ХХ ст.**

Предтечі гуманістичної психології. Гуманістична психологія: перші теорії гуманістичної психології. Г. Олпорт. Теоретичне обґрунтування гуманістичної психології. А. Маслоу. Теоретичні й психотерапевтичні концепції. К.Р. Роджерс. Гуманістичні підходи в західній психології ХХ ст. Гуманістичні внески до психотерапії. Е. Бартон. Дж. Тоніген. Р. Тоскова. Дж. Коннорс. Здобутки гуманістичної течії в сучасній психології.

Предтечі когнітивної психології. Розвиток когнітивної психології. Д. Міллер. У. Найсер. Генетична психологія. Ж. Піаже. Розвиток екзистенційної психології. Становлення екзистенційної психології. Р. Мей. Філософські основи гуманістичної психології. Л. Джендлін. Екзистенційно-феноменологічні основи науки. Р. Лейнг. В. Франкл.

Трансперсональна психологія. С. Грофф, Х. Грофф. Сучасна мультидисциплінарна трансперсональна орієнтація психології. М. Букувалас. Психологія духовності: культурно-антропологічний, культурно-історичний, структурний напрями дослідження. Ф. Лерш, Г.-Г. Гадамер. Д. Елкінз. Т. Сас. Д. Портер.

**Тема № 13. РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЇ ХХ ст.: ПСИХОЛОГІЯ
РАДЯНСЬКОГО ПЕРІОДУ**

Становлення російської психології у 40-і – 60-і рр. ХІХ ст. Зародження емпіричної психології. А.Н. Фішер. Психологія як наука про поведінку. І.М. Сеченов. Позитивна психологія. К.Д. Ковелін.

Університетська психологія (60-і – 80-і рр. XIX ст.). М.М. Троїцький. Асоціативна психологія. М.І. Владиславлев. Історично-генетичний напрямок психологічних досліджень. О.А. Потєбня.

Розвиток психології у 90-і рр. XIX ст. – 20-і рр. XX ст. В.С. Соловйов. Конкретний спіритуалізм. Л. М. Лопатін. Н. О. Лосський. Л. С. Франк. Розвиток експериментальної психології. Психологічні лабораторії. М. Я. Грот. Г. М. Челпанов. О.Ф. Лазурський. М.М. Ланге. Л.І. Петражицький. Психологічні школи: В.М. Бехтерева, Г. Шпета. Розвиток дитячої психології та педології. С.Г. Геллерштейн, С.Т. Шацький, М.Я. Басов. Психотехніка. І.Н. Шпильрейн. Зоопсихологія. В.А. Вагнер.

Розвиток радянської психології у 20-і – 40 рр. XX ст. Психологічні ідеї біхевіористського спрямування. Фізіологічна школа І.П. Павлова. О.О. Ухтомський. Рефлексологія. В.М. Бехтерев. Дослідження поведінки. М.О. Бернштейн. К.Н. Корнілов. Соціогенетичний та біогенетичний напрямки психології. П.П. Блонський. А.Б. Залкінд. Культурно-історична теорія, дефектологія, педагогічна психологія в працях Л. Виготського. Школа Л.С. Виготського. Розвиток порівняльної психології. В.О. Вагнер. Філогенетичний напрямок дослідження психіки. Харківська психологічна школа. О.В. Запорожець.

Розвиток радянської психології у другій половині XX ст. Психофізичний напрямок досліджень. Людинознавство. Б.Г. Ананьєв, В.М. М'ясищев. Психологія діяльності. О.М. Леонт'єв. Культурно-історична психологія. О.Р. Лурія. Психологія індивідуальних відмінностей. Б.М. Теплов. Диференціальна психофізіологія. В.Н. Небеліцин. Психологія мислення. Л.А. Венгер. Д.Б. Ельконін. Дитяча психологія. Л.І. Божович. Розвиток патопсихології. Б.В. Зейгарник. Діяльнісний підхід в психології. С.Л. Рубінштейн. Розвиток лінгвосоціопсихології. Т.М. Дрідзе. Соціологічний психологізм як галузь психології та міждисциплінарний плюралістичний напрямок соціальної думки. В.І. Овчаренко. Тбіліська лабораторія Д.М. Узнадзе. Психологічна лабораторія А.В. Петровського. Здобутки психології радянського періоду.

Розділ V. РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЇ В УКРАЇНІ, ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВСЕСВІТНЬОЮ ІСТОРІЄЮ ПСИХОЛОГІЇ

Тема № 14. РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ПСИХОЛОГІЇ З ДАВНІХ ЧАСІВ ДО КІНЦЯ XVIII ст.

Соціокультурні корені. Проблеми періодизації, рушійних сил розвитку психологічних знань. Психологічні погляди філософів епохи Київської Русі. Психологія в «братських школах». Особливості психологічних уявлень про душу на межі Середньовіччя та Відродження. Іларіон. Никифор (митрополит Київський). Н. Сороський. М. Грек. Ф. Печерський, К. Туровський. Ідеї східної патристики. Розробка психологічних знань на основні східної патристики.

Психологія східнослов'янського передвідродження і Відродження. Формування позитивних рис людського характеру. В. Мономах. Психологія раннього гуманізму в Україні. Розвиток психології у Києво-Могилянській академії та братських школах. Розвиток психології в Україні у XVII ст. Психологія людини. К. Сокович. І. Гізель. С.І. Яворський. І. Вишенський.

Розвиток психології у XVIII ст. Психологічні ідеї С. Десницького, Я.П. Козельського. Г. Сковорода. Ф. Прокопович. Психологічні системи Києво-Могилянській академії: поєднання курсів психології та етики. С. Калиновський, Г. Кониський, Ф. Прокопович. Мотивація вчинків людини. С. Кулябка. М. Козачинський.

Тема № 15. РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ПСИХОЛОГІЇ У ХІХ – ХХ ст.

Передумови виділення психології як самостійної науки. Розвиток емпіричної психології в Україні. Психологія О. Новицького. Перший у вітчизняній науці досвід систематизації наук і цілісного опису психічного світу людини. А. Галич. Особливості соціально-культурного розвитку України в ХІХ ст. (слов'янофільство і західництво, революційно-демократичний рух, академічні філософські напрямки). І. Сеченов. Школа М. Ланге. Антропологічна психологія К. Ушинського. Духовна психологія. П. Юркевич. Школа О. Потебні. Д. Овсяников-Куликовський. І. Франко. Створення першої лабораторії експериментальної психології в Україні. І. Сікорський. В. Зеньковський. Історична психологія. П. Ковалевський.

Розвиток теоретичної та експериментальної психології. Г. Челпанов. Рефлексологія як психологія поведінки: І. Соколянський. О. Залужний. Західноукраїнська психологічна школа. С. Балей. Психологія Львівсько-Варшавської філософської школи. К. Твардовський. В. Вітвицький. М. Кройц. Розвиток української психології у радянський період. Харківська школа психології. Дефектологія. І. Соколянський. В. Мещеряков. Історія психології. В. Роменець, Г. Костюк. Вітчизняна психологія на сучасному етапі.

6.2. СТРУКТУРА ТА ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек.	пр.	конс.	ср.		лек.	пр.	конс.	ср.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ I. Предмет історії психології, історичний шлях зародження психологічної думки										
Тема 1. Історія психології: предмет, методологія, етапи розвитку	12	2	2	2	6	4,7	0,2	0,5	-	4
Разом за розділом I	12	2	2	2	6	4,7	0,2	0,5	-	4
Розділ II. Історія психології у Стародавньому та Середньовічному світі										
Тема 2. Психологія Античності, її становлення і розвиток	5	0,5	0,5	-	4	5,4	0,2	0,2	-	5
Тема 3. Психологія Стародавнього світу	5	0,5	0,5	-	4	5,2	0,1	0,1	-	5
Тема 4. Психологічне вчення Середньовіччя та епохи Відродження	6	1	1	-	4	5,4	0,2	0,2	-	5
Разом за розділом II	16	2	2	-	12	16	0,5	0,5	-	15
Розділ III. Психологія епохи Просвітництва і Нового часу										
Тема 5. Психологічне вчення XVII ст.	6	1	1	-	4	5,7	0,2	0,5	-	5
Тема 6. Психологічні ідеї Просвітництва (психологія XVIII ст.)	6	1	1	-	4	5,7	0,2	0,5	-	5
Разом за розділом III	12	2	2	-	8	11,4	0,4	1	-	10
Розділ IV. Розвиток психології як самостійної науки: психологія XIX–XX ст.										
Тема 7. Розвиток психології у XIX ст.: природничо-наукові передумови зародження психології як самостійної науки (розвиток експериментальної психології)	5	0,5	0,5	-	4	8,3	0,1	0,2	-	8
Тема 8. Розвиток психології у XIX ст.: розгалуження психологічної науки	5	0,5	0,5	-	4	10,3	0,1	0,2	-	10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 9. Розвиток психології до періоду відкритої кризи (60-ті роки XIX ст. – 10-ті роки XX ст.). Структуралізм. Функціоналізм	5	0,5	0,5	-	4	17,3	0,1	0,2	-	7
Тема 10. Розвиток психології періоду відкритої кризи (10-ті роки XX ст. – сер. 30-х років XX ст.). Біхевіоризм. Гештальтпсихологія	4	0,5	0,5	-	3	4,3	0,1	0,2	-	4
Тема 11. Розвиток психології періоду відкритої кризи (10-ті роки XX ст. – сер. 30-х років XX ст.). Психоаналіз. Неофрейдизм XX ст.	6	1	1	-	4	4,3	0,1	0,2	-	4
Тема 12. Розвиток психології у XX ст.: психологічні напрями д./п. XX ст.	5	0,5	0,5	-	4	5,3	0,1	0,2	1	4
Тема 13. Розвиток психології у XX ст.: психологія радянського періоду	6	0,5	0,5	2	3	4,3	0,1	0,2	-	4
Разом за розділом IV	36	4	4	2	26	44,1	0,7	1,4	1	41
Розділ V. Розвиток психології в Україні, її зв'язок із всесвітньою історією психології										
Тема 14. Розвиток української психології з давніх часів і до кінця XVIII ст.	7	1	1	-	5	6,4	0,1	0,3	-	6
Тема 15. Розвиток української психології у XIX – XX ст.	7	1	1	-	5	7,4	0,1	0,3	1	6
Разом за розділом V	14	2	2	-	10	13,8	0,2	0,6	1	12
Усього годин	90	12	12	4	62	90	2	4	2	82

ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п ЛЗ	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
Розділ I. Предмет історії психології, історичний шлях зародження психологічної думки			
№1	Тема 1. Історія психології: предмет, методологія, етапи розвитку	2	0,2
Розділ II. Історія психології у Стародавньому та Середньовічному світі			
№2	Тема 2. Психологія Античності, її становлення і розвиток	0,5	0,2
	Тема 3. Психологія Стародавнього світу	0,5	0,1
	Тема 4. Психологічні вчення Середньовіччя та епохи Відродження	1	0,2
Розділ III. Психологія епохи Просвітництва і Нового часу			
№3	Тема 5. Психологічні вчення XVII ст.	1	0,2
	Тема 6. Психологічні ідеї Просвітництва (психологія XVIII ст.)	1	0,2
Розділ IV. Розвиток психології як самостійної науки: психологія XIX–XX ст.			
№4	Тема 7. Розвиток психології у XIX ст.: природничо-наукові передумови зародження психології як самостійної науки (розвиток експериментальної психології)	0,5	0,1
	Тема 8. Розвиток психології у XIX ст.: розгалуження психологічної науки	0,5	0,1
	Тема 9. Розвиток психології до періоду відкритої кризи (60-ті роки XIX ст. – 10-ті роки XX ст.). Структуралізм. Функціоналізм	0,5	0,1
	Тема 10. Розвиток психології періоду відкритої кризи (10-ті роки XX ст. – сер. 30-х років XX ст.). Біхевіоризм. Гештальтпсихологія	0,5	0,1
№5	Тема 11. Розвиток психології періоду відкритої кризи (10-ті роки XX ст. – сер. 30-х років XX ст.). Психоаналіз. Неофрейдизм XX ст.	1	0,1
	Тема 12. Розвиток психології у XX ст.: психологічні напрями д./п. XX ст.	0,5	0,1
	Тема 13. Розвиток психології у XX ст.: психологія радянського періоду	0,5	0,1
Розділ V. Розвиток психології в Україні, її зв'язок із всесвітньою історією психології			
№6	Тема 14. Розвиток української психології з давніх часів і до кінця XVIII ст.	1	0,1
	Тема 15. Розвиток української психології у XIX – XX ст.	1	0,1

ДФН – 6 лекційних занять (Т.1.-Т.15) – 12 годин.

ЗФН – 1 лекційне заняття (Т.1.-Т.15) – 2 години.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п ПЗ	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
Розділ I. Предмет історії психології, історичний шлях зародження психологічної думки			
№1	Тема 1. Історія психології: предмет, методологія, етапи розвитку	2	0,5
Розділ II. Історія психології у Стародавньому та Середньовічному світі			
№2	Тема 2. Психологія Античності, її становлення і розвиток	0,5	0,2
	Тема 3. Психологія Стародавнього світу	0,5	0,1
	Тема 4. Психологічні вчення Середньовіччя та епохи Відродження	1	0,2
Розділ III. Психологія епохи Просвітництва і Нового часу			
№3	Тема 5. Психологічні вчення XVII ст.	1	0,5
	Тема 6. Психологічні ідеї Просвітництва (психологія XVIII ст.)	1	0,5
Розділ IV. Розвиток психології як самостійної науки: психологія XIX–XX ст.			
№4	Тема 7. Розвиток психології у XIX ст.: природничо-наукові передумови зародження психології як самостійної науки (розвиток експериментальної психології)	0,5	0,2
	Тема 8. Розвиток психології у XIX ст.: розгалуження психологічної науки	0,5	0,2
	Тема 9. Розвиток психології до періоду відкритої кризи (60-ті роки XIX ст. – 10-ті роки XX ст.). Структуралізм. Функціоналізм	0,5	0,2
	Тема 10. Розвиток психології періоду відкритої кризи (10-ті роки XX ст. – сер. 30-х років XX ст.). Біхевіоризм. Гештальтпсихологія	0,5	0,2
№5	Тема 11. Розвиток психології періоду відкритої кризи (10-ті роки XX ст. – сер. 30-х років XX ст.). Психоаналіз. Неофрейдизм XX ст.	1	0,2
	Тема 12. Розвиток психології у XX ст.: психологічні напрями д./п. XX ст.	0,5	0,2
	Тема 13. Розвиток психології у XX ст.: психологія радянського періоду	0,5	0,2
Розділ V. Розвиток психології в Україні, її зв'язок із всесвітньою історією психології			
№6	Тема 14. Розвиток української психології з давніх часів і до кінця XVIII ст.	1	0,3
	Тема 15. Розвиток української психології у XIX – XX ст.	1	0,3

ДФН – 6 практичних занять (Т.1.-Т.15) – 12 годин.

ЗФН – 2 практичних заняття (пр. №1 Т.1.-Т.6; пр. №2 Т.7-Т.15) – 4 години.

ТЕМИ САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п ЛЗ	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
Розділ I. Предмет історії психології, історичний шлях зародження психологічної думки			
№1	Тема 1. Історія психології: предмет, методологія, етапи розвитку	6	4
Розділ II. Історія психології у Стародавньому та Середньовічному світі			
№2	Тема 2. Психологія Античності, її становлення і розвиток	4	5
№3	Тема 3. Психологія Стародавнього світу	4	5
№4	Тема 4. Психологічні вчення Середньовіччя та епохи Відродження	4	5
Розділ III. Психологія епохи Просвітництва і Нового часу			
№5	Тема 5. Психологічні вчення XVII ст.	4	5
№6	Тема 6. Психологічні ідеї Просвітництва (психологія XVIII ст.)	4	5
Розділ IV. Розвиток психології як самостійної науки: психологія XIX–XX ст.			
№7	Тема 7. Розвиток психології у XIX ст.: природничо-наукові передумови зародження психології як самостійної науки (розвиток експериментальної психології)	4	8
№8	Тема 8. Розвиток психології у XIX ст.: розгалуження психологічної науки	4	10
№9	Тема 9. Розвиток психології до періоду відкритої кризи (60-ті роки XIX ст. – 10-ті роки XX ст.). Структуралізм. Функціоналізм	4	7
№10	Тема 10. Розвиток психології періоду відкритої кризи (10-ті роки XX ст. – сер. 30-х років XX ст.). Біхевіоризм. Гештальтпсихологія	3	4
№11	Тема 11. Розвиток психології періоду відкритої кризи (10-ті роки XX ст. – сер. 30-х років XX ст.). Психоаналіз. Неофрейдизм XX ст.	4	4
№12	Тема 12. Розвиток психології у XX ст.: психологічні напрями д./п. XX ст.	4	4
№13	Тема 13. Розвиток психології у XX ст.: психологія радянського періоду	3	4
Розділ V. Розвиток психології в Україні, її зв'язок із всесвітньою історією психології			
№14	Тема 14. Розвиток української психології з давніх часів і до кінця XVIII ст.	5	6
№15	Тема 15. Розвиток української психології у XIX – XX ст.	5	6

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

ОСНОВНІ

1. Історія психології: від античності до початку ХХ століття : навч. посібник / Авт-уклад. О. П. Коханова, 2016. – НВП «Інтерсервіс». – 235 с. [Електронний ресурс].

Режим доступу:

http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/16139/1/O_Kokhanova_IP_IL.pdf

2. Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. ; Вид. друге, допов. – Харків : Константа, 2020. – 320 с. [Електронний ресурс].

Режим доступу:

http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6521/Istoriia%20psykhologii_navchalnyi%20posibnyk_Yevdokimova%202020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

3. Маноха І. П., Роменець В. А. Історія психології ХХ століття: Навчальний посібник для ВНЗ / І. П. Маноха, В. А. Роменець. – К.: Либідь, 2003 – 990 с.

4. Махній М. М. Історія психології: навчальний посібник /М.М. Махній. - Київ: Видавничий Дім "Слово", 2016. - 472 с. [Електронний ресурс].

Режим доступу:

<https://makhnii-history.blogspot.com/2016/02/blog-post.html>

5. Роменець В. А. Історія психології Стародавнього світу і середніх віків / В. А. Роменець. – К.: Вища школа, 1983. – 416 с.

6. Роменець В. А. Історія психології епохи Відродження / В. А. Роменець. – К.: Вища школа, 1988. – 408 с.

7. Роменець В. А. Історія психології епохи Просвітництва: Навч. посібник / В. А. Роменець. – К.: Вища школа, 1993. – 568 с.

8. Роменець В. А. Історія психології XVIII століття. Епоха Просвітництва: Навч. посібн. / В. А. Роменець. – К.: Либідь, 2006. – 1000 с.

9. Роменець В. А. Історія психології XIX – початку ХХ століття / В. А. Роменець. – К.: Вища школа, 1995. – 613 с.

10. Щербакова І. М. Практикум з історії психології : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 160 с. [Електронний ресурс].

Режим доступу:

https://library.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/Sherbakova_Praktikum.pdf

ДОДАТКОВІ

1. Галіченко М. В., Поліщук І. Є. Хрестоматія з історії та філософії науки : навчально-методичний посібник для підготовки докторів філософії PhD ХДУ. – Херсон, 2018. – 158 с. [Електронний ресурс].

Режим доступу:

<http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/8330/хрестоматія%20історія%20та%20філософія%20науки.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

2. Гуманістична психологія: Антологія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів: [у 3-х т.]. / Р. Трач. Г. Балл. – К.: Університетське

видавництво «Пульсари», 2001. – Том 1: Гуманістичні підходи в західній психології ХХ ст. – 2001. – 252 с.; Т. 2: – 2005. – 279 с.

3. Данилюк І. Історія психології в Україні / І. Данилюк. – К.: Либідь, 2002. – 152 с.

4. Жуков С. М., Жукова Т. В. Історія психології / С. М. Жуков, Т. В. Жукова. – К.: Кондор, 2009. – 232 с.

5. Історія психології : курс лекцій : навчальний посібник / уклад. Н. В. Гриньова. – Умань : Візаві, 2012. – 209 с. [Електронний ресурс].

Режим доступу:

<http://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/173/1/Історія%20психології.pdf>

6. История зарубежной психологии, 30-е – 60-е годы ХХ века: Тексты / [под ред. П. Я. Гальперина, А. Н. Ждан]. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1986. – 342 с.

7. История психологии (10-е – 30-е гг. Период открытого кризиса): Тексты / [под ред. П. Я. Гальперина, А. Н. Ждан]. – 3-е изд. – Екатеринбург: Деловая кн., 1999. – 364 с.

8. Ковальчук З. Я. Історія психології: курс лекцій. Частина 2: для студентів спеціальностей «Психологія», «Практична психологія» / З.Я. Ковальчук. – Львів: ЛьвДУВС, 2013. – 344 с. [Електронний ресурс].

Режим доступу:

<http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/851/1/історія%20психології%20ч.2.pdf>

9. Корольчук М. С., Криворучко П. П. Історія психології: Навч. посібник. / М. С. Корольчук, П. П. Криворучко. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2010. – 248 с.

10. Марцинковская Т. Д. 100 выдающихся психологов мира: пособие / Т. Д. Марцинковская, М. Г. Ярошевский. – М.: Воронеж: Ин-т практ. психологии, МОДЭК, 1996. – 320 с.

11. Становлення психологічної думки в Україні: провідні ідеї та історія розвитку : колективна монографія / В. В. Турбан, Л. З. Сердюк, Ю. Т. Рождественський [та ін.] ; за ред. В. В. Турбан. — К.-Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. — 306 с. [Електронний ресурс].

Режим доступу:

http://lib.iitta.gov.ua/7428/2/07_2616_Становлення%20психологічної%20думки%20в%20Україні_провідні%20ідеї%20та%20історія%20розвитку.pdf

12. Татенко В.О. Сучасна психологія: теоретично-методологічні проблеми : навч. Т234 посіб. / В.О. Татенко. – К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2009. – 288 с. [Електронний ресурс].

Режим доступу:

<http://lib.iitta.gov.ua/706195/1/Татенко%20В.О.-моно-2009-Сучасна%20психологія.pdf>

13. Чебикін О. Я. Історія становлення психологічних наукових шкіл на півдні України (ХІХ-ХХ ст.) : Монографія / О. Я. Чебикін, І. М. Пивоварчик. – Одеса : Видавець Черкасов, 2007. – 320 с. [Електронний ресурс].

Режим доступу:

<http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/620>

14. Яровицкий В. 100 великих психологов / В. Яровицкий. – М.: Вече, 2004. – 432 с.

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Аудіокниги Клуб «544 аудіокниги – Психологія. Філософія»: <https://akniga.org/section/psihologiya/>
2. Інтерактивна література курс «Історія психології» – Сайт дистанційного навчання СумДПУ_курс «Філософія психології».
3. Мислене древо – електронна бібліотека, містить повні тексти наукових праць різноманітної тематики (розділ «Наука»), навчальну літературу (розділ «Освіта», підрозділ «Студентам»).
4. Навчальні матеріали он-лайн – Історія психології – http://pidruchniki.com/1584072028675/psihologiya/istoriya_psihologiyi
5. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України – бібліотека відкритого доступу, передбачає безкоштовний доступ читачів до наукової інформації в Інтернет з правом читати, завантажувати, копіювати, розповсюджувати, друкувати, проводити пошук, посилатися на повнотекстові статті, індексувати, тобто використовувати її згідно з законом без фінансових, юридичних і технічних перешкод. На сьогодні налічує понад 6500 назв видань.
6. Наукова періодика України – портал наукової періодики Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського НАН України представляє відкритий доступ до наукових журналів та збірників наукових праць, виданих в Україні, містить понад 35000 назв видань.
7. Central and Eastern European Online Library (CEEOL) – провідна online бібліотека престижних наукових ресурсів з гуманітарних та соціальних наук Центральної та Східної Європи.
8. E-Books Directory – безкоштовний веб-ресурс, що дає змогу завантажити книги, документи, лекції, технічні документи. Ресурс містить посилання на більш ніж 1780 електронних книг з гуманітарних наук, літератури, медицини тощо.
9. Open Textbooks Library – доступ до відкритої бібліотеки безкоштовних, рецензованих та ліцензованих підручників.
10. The Directory of Open Access Repositories (OpenDOAR) – пошук достовірної наукової інформації у відкритих репозитаріях у всьому світі, який підтримується службою SHERPA Університету Ноттінгема. Надає можливості пошуку наукових матеріалів у понад 2600 е-архівах.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

(за потребою)

1. Нормативні документи МОН України.
2. Посібники та підручники з історії психології, психології, філософії.
3. Словники та енциклопедії з психології й філософії.
4. Аудіо та відео наочність.
5. Використання елементів дистанційної освіти.